

PROGRAMACIÓ GENERAL

MATÈRIA: HISTÒRIA DE L'ART

NIVELL: 2 BATXILLERAT

DEPARTAMENT: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

CURS ESCOLAR: 2024-2025

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ.....	1
1.1	JUSTIFICACIÓ.....	1
1.2	CONTEXT DEL CENTRE.....	2
1.3	MARC NORMATIU.....	4
2.	COMPETÈNCIES CLAU.....	4
3.	OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA I COMPETÈNCIES CLAU.....	5
4.	PERFIL D'EIXIDA.....	6
5.	SABERS BÀSICS.....	8
6.	CRITERIS D'AVUACIÓ.....	10
7.	PROPOSTA PEDAGÒGICA. DISSENY DE SITUACIONS D'APRENTATGE.....	14
7.1	TEMPORALITZACIÓ I PROPOSTA PEDAGÒGICA DE LES SITUACIONS D'APRENTATGE.....	20
8.	METODOLOGIA I ESTRATÈGIES PEDAGÒGIQUES.....	35
8.1	METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.....	35
8.2	ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYANÇA I APRENTATGE.....	37
9.	INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.....	39
9.1	CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.....	41
10.	MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ. NIVELL III i NIVELL IV.....	42
10.1	CRITERIS PER A L'ELABORACIÓ D'ADAPTACIONS CURRICULARS NO SIGNIFICATIVES.....	44
11.	ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.....	45

1. INTRODUCCIÓ.

La Història de l'Art és una de les matèries amb més tradició dins del currículum de Batxillerat. No obstant això, aquesta tradició no resta actualitat als sabers que inclou ni interès a les competències que mobilitza el seu estudi. La lectura detinguda dels objectius de l'etapa ens demostra la vigència que té i la forma en la qual la matèria pot contribuir a la consecució d'aquests. Resulta molt apropiada per a ajudar l'alumnat a exercir una ciutadania democràtica, per a consolidar la maduresa personal i per al foment de la igualtat efectiva entre homes i dones. Mitjançant aquesta matèria, podem treballar a l'aula molts dels valors que conformen l'educació dels futurs ciutadans i ciutadanes. La Història de l'Art es troba repleta d'exemples sobre els quals construir una educació que millore aquests aspectes. Ajuda a entendre realitats socials i històriques tant del passat com del present i promou que l'alumnat s'implique en la millora del seu entorn social. A més, promou la comprensió del mètode científic i els procediments fonamentals de la investigació, així com l'esperit emprenedor i la creativitat, i desenvolupa sensibilitat artística i enriquiment cultural.

La Història de l'Art pot contribuir a enfrontar els reptes del món actual. Les competències específiques i els sabers bàsics associats a aquestes ajudaran l'alumnat a afrontar desafiaments tan importants com el compromís davant situacions d'inequitat i d'exclusió, la resolució pacífica dels conflictes, l'acceptació i el maneig de la incertesa, la valoració de la diversitat personal i cultural, el compromís ciutadà en l'àmbit local i global, la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i l'aprofitament crític, ètic i responsable de la cultura digital.

En definitiva, ajudaran l'alumnat a entendre i valorar la realitat que l'envolta per a poder articular el comportament propi fent possible que el coneixement guie les accions futures. D'aquesta manera, la matèria d'Història de l'Art s'enllaça perfectament amb els principis pedagògics recollits en l'article 35 de LOMLOE, ja que afavoreix la capacitat de l'alumnat per a aprendre per si mateix, treballar en equip i aplicar mètodes d'investigació apropiats que estimulen l'interès pel coneixement. Col·laborarà també en la incorporació de la perspectiva de gènere en la formació de l'alumnat, així com a reforçar l'interès per la lectura i la millora de la capacitat d'expressió.

1.1 JUSTIFICACIÓ.

A dia de hui, l'entramat curricular en el qual es veu emmarcada la programació didàctica és ampli i complex, però correspon al professorat elaborar-la a partir de les directrius que se'ns estableixen des dels nivells superiors. És la nostra tasca com a professionals de l'educació desenvolupar el currículum mitjançant un projecte sobre el que treballarem durant tot el curs. Per tal d'elaborar-la, al departament de Geografia i Història tindrem en compte les variables cultural i didàctica: la primera aporta uns continguts passats, presents i unes projeccions

de futur, mentre que per a la segona sintetitzarem els conceptes, mètodes i fonts existents a la disciplina per donar forma a un mètode propi enfocat en la realitat sociocultural, econòmica i acadèmica del nostre alumnat, sobre el que treballarem amb entusiasme i convicció.

Ens sembla important recordar els quatre nivells que componen l'entramat curricular espanyol: al primer nivell trobem els òrgans que dissenyen el currículum bàsic: l'Estat (Reial Decret 243/2022) i, en segon plànol, les CCAA (Decret 108/2022 a la Comunitat Valenciana); els centres conformen el segon nivell, aplicant el currículum mitjançant el Pla Curricular del Centre, en el que s'inclouen el Projecte Educatiu del Centre (PEC) i la Programació General Anual (PGA); el tercer nivell correspon al professorat, qui desenvolupa la seua programació d'aula a través de les unitats didàctiques que dissenya, ara anomenades Situacions d'Aprenentatge; el quart nivell inclou les personalitzacions de la programació per a alumnes concrets que necessiten d'adaptacions curriculars i/o plans de treball personalitzats per seguir el procés d'aprenentatge amb garanties d'èxit.

En definitiva, programar en el context educatiu i pedagògic significa concretar i organitzar les intencions educatives generals en propostes didàctiques específiques que permeten als alumnes arribar als objectius previstos. Amb això es pretén facilitar la planificació, desenvolupament i avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge.

L'objectiu global educatiu es podria concretar en paraules del filòsof José Antonio Marina en *ajudar a formar persones autònomes, amb capacitat de prendre bones decisions, aprendre amb eficàcia, gestionar les emocions i conviure adequadament.*

1.2 CONTEXT DEL CENTRE.

El nostre institut IES ELS ÉVOLS es troba en el municipi de l'Alcúdia, en el centre de la comarca de la Ribera Alta a 8 quilòmetres d'Alzira, la capital comarcal, i a 33 de València, capital de la província i de la comunitat autònoma. Limita al nord amb els termes municipals de Carlet i Benimodo, per l'est amb Guadassuar, pel sud amb Guadassuar i Massalavés i per l'oest amb Tous i Guadassuar. La localitat està ben comunicada, prop del casc urbà transcorre l'A-7 Autovia del Mediterrani i a més és lloc de pas de la línia de ferrocarril de via estreta que uneix Castelló de la Ribera amb València.

L'Alcúdia, segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística de l'1 de gener de 2023, comptava amb 12.197 habitants, 6.198 dones i 5.999 homes. La piràmide de població s'ajusta a la vigent en la resta de l'Estat i evidencia trets propis de les societats desenvolupades: elevada esperança de vida, caiguda de la natalitat i envelliment de la població, amb un percentatge de població major de 65 anys del 17,86% de la població total. El saldo migratori és positiu i la presència de població estrangera és important, el 10,92 % dels residents han nascut en l'estranger i el

col·lectiu més important és el dels nascuts al Marroc, el 32,3% dels residents forans. Aquesta diversitat cultural és evident en tots els àmbits de la vida local i especialment en els centres educatius.

En el plànol econòmic cal destacar el cultiu del caqui de la varietat "roig brillant", que ha suposat un gran impuls per a l'activitat agrària local des de la dècada dels 90. Gran part de la collita és comercialitzada per la cooperativa CANSO, pulmó econòmic local i amb una gran vocació exportadora. Al costat de la cooperativa destacaria en la comercialització de cítrics l'empresa privada CAÑAMÁS originària d'Oliva i una de les grans empreses d'exportació de fruites i hortalisses de la Comunitat Valenciana. No obstant açò, l'activitat econòmica més rellevant és la indústria, amb una important empresa del sector mecànic com és ISTOBAL, empreses del sector de transformació de productes metàl·lics com MIPESA, IMECAL, METALCUDIA o del sector de l'alimentació com a PAIARROP, sense oblidar ULTRACONGELADOS DE LA RIBERA, hereva de l'antiga FRUDESA, que encara que es localitza en la veïna Benimodo compta amb aproximadament

250 treballadors, molts d'ells de l'Alcúdia, emplaçament originari d'aquesta empresa ara propietat de capital belga. El nostre institut, IES ELS ÉVOLS, és un centre públic d'ensenyament en valencià obert a tot l'alumnat, independentment de les seues creences, raça i sexe o altres característiques. L'oferta educativa del nostre centre contempla totes les etapes de l'Educació Secundària Obligatòria, incloent un Programa de Diversificació Curricular a tercer (PDC1) i a quart (PDC2). A més s'imparteixen dos programes de Formació Professional Bàsica (Fabricació i Muntatge i Administració) i Batxillerat en les modalitats de Ciències i Humanitats i Ciències Socials.

El centre amb aproximadament 70 professors i més de 500 alumnes. Pel que fa a l'alumnat s'aglutina majoritàriament a l'ESO i es pot contemplar la diversitat abans esmentada, amb xiquetes i xiquets d'origen estranger on predominen els procedents del Marroc. La integració d'aquests alumnes es bona en termes generals.

L'estil educatiu del nostre centre es basa en la participació democràtica de la comunitat educativa des de tots els sectors, tant de l'alumnat, pares/mares, professorat, personal administratiu i de serveis presents en el Consell Escolar. També una prioritat del nostre projecte és fer visible el centre en la vida local, participar en activitats organitzades pel l'ajuntament i altres institucions, crear valors socials, capital social, implicar al nostre alumnat en la millora del seu municipi.

En aquesta contextualització caldria realitzar una breu descripció de la societat on estem immersos. Una societat marcada per la hipertròfia del mercat, on l'excés de producció genera desitjos continus que cal satisfer de manera compulsiva i encadenada. La moda dels desitjos efímers, urgents ha contagi

al nostre món afectiu i ha generat personalitats capritxoses que suporten molt malament l'ajornament de la satisfacció i la frustració, xicotets tirans o emperadors, maquinetes que no accepten un no per resposta, que no mostren cap interès pel la cultura i que es rebel·len contra normes bàsiques de convivència. L'ús excessiu dels dispositius mòbils, les aplicacions digitals i, recentment, els programes d'IA dificulten sobre manera la nostra tasca docent, fent que el repte educatiu siga, any rere any, majúscul, però també motivador.

1.3 MARC NORMATIU.

Per a elaborar aquesta programació didàctica ens basem en la normativa estatal i autonòmica vigent que regula el desenvolupament del currículum de l'Educació Secundària, així com aquella que regula tots els aspectes referents al correcte desenvolupament del procés d'ensenyament-aprenentatge. Destacar, com a marc normatiu base estatal, la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació. Pel que fa al desenvolupament del currículum del Batxillerat, a nivell estatal ens atendrem a les especificacions del Reial Decret 243/2022, de 5 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims del Batxillerat.

A nivell autonòmic, la normativa estatal i el currículum es despleguen a través del Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum del Batxillerat.

Respecte a l'organització del curs acadèmic i la distribució i temporització dels sabers bàsics i les competències específiques de la matèria, treballats a través de les diverses situacions d'aprenentatge dissenyades per a cada nivell, ens atendrem a les instruccions que es donen, cada curs, a la coneguda com "Ordre d'Inici de Curs", corresponent a cada curs educatiu.

2. COMPETÈNCIES CLAU.

Les competències clau que es recullen en el Perfil d'eixida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establides en la citada Recomanació del Consell de la Unió Europea. Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i fins del sistema educatiu establerts en la LOE i amb el context escolar, ja que la Recomanació del Consell de la Unió Europea, de 22 de maig de 2018, es refereix a l'aprenentatge permanent que ha de produir-se al llarg de tota la vida, mentre que el Perfil remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumnat: l'etapa de l'ensenyament bàsic.

Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està

vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau recollides en aquest Perfil d'eixida, i que són les següents:

- Competència en comunicació lingüística.
- Competència plurilingüe.
- Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria.
- Competència digital.
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
- Competència ciutadana.
- Competència emprenedora.
- Competència en consciència i expressió culturals.

3. OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA I COMPETÈNCIES CLAU.

D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 243/2022, el Batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

- a) Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
- b) Consolidar una maduresa personal, afectiu-sexual i social que els permeta actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.
- c) Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com el reconeixement i ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
- d) Afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'eficaç aprofitament de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.
- e) Dominar, tant en la seua expressió oral com escrita, la llengua castellana i, en el seu cas, la llengua cooficial de la seua comunitat autònoma.
- f) Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.

- g) Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.
- h) Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució. Participar de manera solidària en el desenvolupament i millora del seu entorn social.
- i) Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.
- j) Comprendre els elements i procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com afermar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.
- k) Afermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
- l) Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.
- m) Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Afermar els hàbits d'activitats físicoesportives per a afavorir el benestar físic i mental, així com medie de desenvolupament personal i social.
- n) Afermar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.
- o) Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.

4. PERFIL D'EIXIDA.

El Perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic és l'eina en la qual es concreten els principis i els fins del sistema educatiu espanyol referits a aquest període. El Perfil identifica i defineix, en connexió amb els reptes del segle XXI, les competències clau que s'espera que els alumnes i alumnes hagen desenvolupat en completar aquesta fase del seu itinerari formatiu.

El Perfil d'eixida és únic i el mateix per a tot l'estat. És la pedra angular de tot el currículum, la matriu que cohesiona i cap a on convergeixen els objectius de les diferents etapes que constitueixen l'ensenyament bàsic. Es concep, per tant, com l'element que ha de fonamentar les decisions curriculars, així com les estratègies i les orientacions metodològiques en la pràctica lectiva. Ha de ser, a més, el fonament de l'aprenentatge permanent i el referent de l'avaluació interna i externa dels aprenentatges de l'alumnat, en particular quant a la presa de decisions sobre promoció entre els diferents cursos, així com a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria.

El referent de partida per a definir les competències recollides en el Perfil d'eixida ha sigut la Recomanació del Consell de la Unió Europea, de 22 de maig de 2018, relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent.

Es vol garantir que tot alumne o alumna que supere amb èxit l'ensenyament bàsic i, per tant, assolisca el Perfil d'eixida, sàpiga activar els aprenentatges adquirits per a respondre als principals desafiaments als quals haurà de fer front al llarg de la seua vida:

- Desenvolupar una actitud responsable a partir de la presa de consciència de la degradació del medi ambient i del maltractament animal basada en el coneixement de les causes que els provoquen, agreugen o milloren, des d'una visió sistèmica, tant local com global.
- Identificar els diferents aspectes relacionats amb el consum responsable, valorant les seues repercussions sobre el bé individual i el comú, jutjant críticament les necessitats i els excessos i exercint un control social enfront de la vulneració dels seus drets.
- Desenvolupar estils de vida saludable a partir de la comprensió del funcionament de l'organisme i la reflexió crítica sobre els factors interns i externs que incideixen en ella, assumint la responsabilitat personal i social en la cura pròpia i en la cura de les altres persones, així com en la promoció de la salut pública.
- Desenvolupar un esperit crític, empàtic i proactiu per a detectar situacions de iniquitat i exclusió a partir de la comprensió de les causes complexes que les originen.
- Entendre els conflictes com a elements connaturals a la vida en societat que han de resoldre's de manera pacífica.
- Analitzar de manera crítica i aprofitar les oportunitats de tota classe que ofereix la societat actual, en particular les de la cultura en l'era digital, avaluant-ne els beneficis i els riscos i fent un ús ètic i responsable que contribuïsca a la millora de la qualitat de vida personal i col·lectiva.
- Acceptar la incertesa com una oportunitat per a articular respostes més creatives, aprenent a gestionar l'ansietat que pot portar aparellada.
- Cooperar i con viure en societats obertes i canviants, valorant la diversitat personal i cultural com a font de riquesa i interessant-se per altres llengües i cultures.
- Sentir-se part d'un projecte col·lectiu, tant en l'àmbit local com en el global, desenvolupant empatia i generositat.

- Desenvolupar les habilitats que li permeten continuar aprenent al llarg de la vida, des de la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i la valoració crítica dels riscos i beneficis d'aquest últim.

Amb els coneixements i assoliments competencials treballats a la nostra matèria es contribuirà a desenvolupar, completar i consolidar de manera integral el perfil d'eixida que l'alumnat haja assolit al finalitzar els estudis d'ESO.

5. SABERS BÀSICS.

Els sabers bàsics de la matèria d'Història de l'Art han estat seleccionats perquè l'aprenentatge, articulació i mobilització, són necessaris per a l'adquisició i el desenvolupament per part de l'alumnat de les competències específiques.

Aquests sabers ajudaran l'alumnat a iniciar una reflexió sobre l'obra d'art i sobre la funció que ha exercit al llarg de la història. Facilitaran el coneixement dels diferents estils artístics, possibilitaran la comparació entre aquests i habilitaran l'alumnat per a la classificació d'obres artístiques, aplicant criteris estilístics. Són sabers que promouen l'explicació de l'obra d'art tenint en compte el llenguatge implícit i capaciten el discent per a l'adquisició d'un vocabulari artístic apropiat. Facilitaran la visibilització de les dones artistes i fomentaran l'ús de les noves tecnologies.

S'ha posat interès en recollir uns sabers que siguen presentats amb una lògica que facilite el disseny de situacions i activitats d'ensenyament i aprenentatge. Per a això, es presenten sis blocs:

Bloc 1. Ens acostem a l'obra d'art:

1. Estimació de l'obra d'art com a realitat oberta a la interpretació personal.
2. El concepte d'art, definició i funció de l'obra artística al llarg del temps. El poder de la imatge.
3. Tipologia d'obres d'art, els materials i les tècniques en l'obra d'art.
4. Vocabulari específic de la matèria i concepte d'estil.
5. Mètode per a analitzar i interpretar obres d'art: anàlisi tècnica i formal i anàlisi iconogràfica i estilística.
6. Ús crític d'Internet per a l'obtenció d'informació sobre fets artístics.
7. Maneig d'eines TIC per a la gestió de la informació, el treball col·laboratiu i la creació de materials digitals.

Bloc 2. Rituals, figura humana i res publica en els inicis de l'art:

1. La prehistòria: l'art rupestre i moble en les manifestacions magicorituals.
2. Les civilitzacions fluvials: l'art com a dispositiu de dominació i control.
3. La civilització grega i l'art al voltant de la figura humana.
4. L'art romà i la res publica.

Bloc 3. Religió i art: cristianització d'Europa i expansió de l'islam:

1. Establiment de la iconografia cristiana: el primer art cristià i l'imperi bizantí.
2. L'islam i les cultures musulmanes.
3. L'art a l'Europa dels pobles preromànics.
4. La idea de Déu com a jutge sever i llunyà: el romànic.

Bloc 4. Burgesia i ciutats, humanisme i poder:

1. L'acostament a Déu durant l'art gòtic.
2. L'humanisme i el renaixement.
3. Visualització del poder en el barroc: monarquia, noblesa, papat i burgesia.

Bloc 5. Academicisme, individualisme i industrialització. La independència de les arts plàstiques:

1. Neoclassicisme i acadèmies, romanticisme i individualitat: els inicis de l'art contemporani a Europa.
2. El desenvolupament industrial i la influència en l'art de mitjan segle XIX. Nous materials i arquitectura. Arts plàstiques i preocupació social.
3. Cap a la ruptura de la finestra albertiana: impressionisme, postimpressionisme i primeres avantguardes.
4. Funcionalisme enfront d'organicisme en els postulats arquitectònics de la primera meitat del segle XX.
5. L'art després de la Segona Guerra Mundial. Arts plàstiques i segones avantguardes. De l'estil internacional als arquitectes i les arquitectes estrela.

Bloc 6. El món de l'art en el segle XXI:

1. La revaloració de formes artístiques no tradicionals: fotografia, cartell, còmic, cinema o animació. La irrupció d'internet en el món de l'art.
2. Tendències artístiques actuals.
3. Reconeixement de l'art com a motor econòmic: mercat, consum i col·leccions. L'art com a atractiu turístic.
4. Valoració del patrimoni: el patrimoni artístic i la seua conservació.
5. La trobada amb l'obra d'art: museus, exposicions, l'art reproduït en imatge i en paper, espais virtuals i l'art en l'espai públic. El gaudi de l'art com a espectador.
6. Reflexió sobre el paper de les dones en la Història de l'Art.
7. Consideració del paper de l'artista en el procés creador.

6. CRITERIS D'AVALUACIÓ.

L'avaluació de les competències específiques es realitza mitjançant els criteris d'avaluació que permeten valorar de manera apropiada el nivell de desenvolupament competencial aconseguït per l'alumnat, tant quant als processos com als resultats. En conseqüència, és aconsellable utilitzar més d'una mena d'instrument d'avaluació, especialment incorporant els que no siguen exclusivament unidireccionals i que afavorisquen la implicació de l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge.

Per al nivell que ens ocupa, els criteris d'avaluació, segons cada competència específica, són els següents:

- Criteris d'avaluació CE1. Elaborar una definició de l'obra d'art tenint en compte les aportacions realitzades per la historiografia artística
 - 1.1. Reunir informació sobre els canvis produïts en la concepció de l'art en diferents moments històrics i en diverses cultures.
 - 1.2. Comparar les diferents concepcions que sobre l'obra d'art ha aportat la historiografia artística.
 - 1.3. Debatre sobre el concepte d'art utilitzant les aportacions més importants realitzades per la historiografia artística i incloent-hi una reflexió pròpia
 - 1.4. Elaborar una definició de l'obra d'art que incloga la informació extreta de fonts historiogràfiques, la reflexió realitzada sobre aquesta i les conclusions a les quals s'haja arribat després del procés de debat.
 - 1.5. Valorar i respectar la diversitat de manifestacions artístiques tant del passat com del present.

- Criteris d'avaluació CE2. Identificar les diferents funcions que l'obra d'art ha exercit al llarg del temps, descriure-les i comparar-les realitzant apreciacions personals.
 - 2.1. Identificar en l'obra d'art un mitjà de comunicació i de gaudi estètic inherent a la condició humana.
 - 2.2. Analitzar una obra d'art significativa identificant i explicant la funció per a la qual va ser creada.
 - 2.3. Relacionar la funció de les obres d'art tant amb les circumstàncies dominants de l'època en les quals van ser creades com amb la mà creadora que els va donar la forma.
 - 2.4. Assenyalar els diferents papers que en l'actualitat pot tindre l'obra d'art, ressaltar la diversitat de funcions que exerceix i detectar les polèmiques en les quals pot veure's immersa.

- Criteris d'avaluació CE3. Identificar, caracteritzar i comparar els principals estils artístics que s'han succeït al llarg de la història, i

utilitzar-los per a classificar les obres d'art més representatives a diferents escales.

- 3.1. Identificar i descriure els estils més importants de la Història de l'Art.
- 3.2. Situar obres d'art tant locals com globals en els estils artístics que les van crear i assenyalar-ne els trets estilístics més importants.
- 3.3. Detectar algunes personalitats creadores que van ser capaces d'eixir-se'n de l'esquema estilístic dominant de l'època i valorar l'avanç que va suposar l'obra d'aquestes personalitats.
- 3.4. Manifestar interès i respecte per la diversitat artística de les societats humanes.

- Criteris d'avaluació CE4. Explicar l'obra d'art interpretant correctament el llenguatge artístic i les característiques estilístiques, identificant els missatges que transmet i inclouent en les explicacions els conceptes fonamentals, termes i vocabulari propis de la matèria.
 - 4.1. Localitzar els elements formals, tècnics, simbòlics i estilístics que formen part del llenguatge artístic implícit en una obra d'art.
 - 4.2. Aplicar un mètode de comentari artístic que permeta interpretar l'obra d'art i identificar tant els elements intrínsecs (materials, formes i símbols) com els extrínsecs (mà creadora, clientela i condicions economicosocials).
 - 4.3. Elaborar explicacions d'obres d'art basades en el mètode de comentari artístic establert, utilitzant la terminologia i el vocabulari específic de la matèria i diversos formats tant orals com escrits.
 - 4.4. Expressar sentiments propis davant les creacions artístiques, respectant la diversitat de percepcions davant l'obra d'art i superant estereotips i prejudicis.

- Criteris d'avaluació CE5. Identificar i explicar l'obra de dones creadores dins de la Història de l'Art i visibilitzar les aportacions més importants.
 - 5.1. Identificar les obres de dones artistes al llarg de la història de l'art.
 - 5.2. Realitzar biografies de dones artistes per a ser exposades a través d'escrits o produccions digitals que incloguen les aportacions i obres més importants.
 - 5.3. Analitzar críticament la imatge que s'ha donat de la dona en la història de l'art mitjançant l'anàlisi comparativa d'obres de diferents èpoques en les quals estiga representada la figura femenina.
 - 5.4. Mostrar una actitud compatible amb la defensa de la igualtat entre homes i dones a l'hora de treballar amb obres d'art.

- **Criteris d'avaluació CE6. Analitzar el patrimoni artístic, ressaltar la capacitat per a conformar identitats individuals i col·lectives, valorar la seua aportació a la cultura i reconeixent el seu paper com a element dinamitzador de l'economia.**
 - 6.1. Identificar i analitzar la presència de l'art en la vida quotidiana, assenyalar els vincles amb la realitat social i valorar-ne la utilització com a objecte de consum.
 - 6.2. Definir les categories de protecció dels elements artístics més importants que estableix la legislació.
 - 6.3. Valorar el patrimoni artístic en l'àmbit local i global, identificar les característiques principals i participar de manera activa en la conservació del més pròxim.

- **Criteris d'avaluació CE7. Utilitzar recursos variats per a extraure informació i elaborar produccions personals, utilitzant eines TIC en les quals s'incloua l'obra d'art com a objecte d'estudi.**
 - 7.1. Utilitzar fonts d'informació cinematogràfiques, literàries, textuais (historiogràfiques i històriques) tant en format digital com tradicional per a planificar els treballs de recerca.
 - 7.2. Buscar, seleccionar i contrastar la informació necessària procedent de diferents fonts per a poder portar a terme xicotetes investigacions al voltant del fenomen artístic.
 - 7.3. Elaborar produccions pròpies tant en format tradicional com en format digital, que expliquen el fenomen artístic, utilitzant la informació seleccionada i mostrant un domini adequat dels conceptes artístics.
 - 7.4. Compartir continguts digitals utilitzant eines en línia.

7. PROPOSTA PEDAGÒGICA. DISSENY DE SITUACIONS D'APRENTATGE.

ANY SORROLLA

Proposta pedagògica de departament Curs acadèmic: 2 Batxillerat Departament: Geografia i Història

1	Concreció curricular de la matèria:	Història de l'Art
1.1	Elements curriculars del nivell:	Competències específiques, competències clau, sabers bàsics i criteris d'avaluació
1.1.1	Competències específiques	

Competència específica 1 (CE1): Elaborar una definició de l'obra d'art tenint en compte les aportacions realitzades per la historiografia artística.

Competència específica 2 (CE2): Identificar les diferents funcions que l'obra d'art ha exercit al llarg del temps, descriure-les i comparar-les realitzant apreciacions personals.

Competència específica 3 (CE3): Identificar, caracteritzar i comparar els principals estils artístics que s'han succeït al llarg de la història, i utilitzar-los per a classificar les obres d'art més representatives a diferents escales.

Competència específica 4 (CE4): Explicar l'obra d'art interpretant correctament el llenguatge artístic i les característiques estilístiques, identificant els missatges que transmet i incloent en les explicacions els conceptes fonamentals, termes i vocabulari propis de la matèria.

Sabers bàsics:

BLOC 1. ENS ACOSTEM A L'OBRA D'ART:

CE1, CE2, CE3: Estimació de l'obra d'art com a realitat oberta a la interpretació personal; el concepte d'art, definició i funció de l'obra artística al llarg del temps. El poder de la imatge; tipologia d'obres d'art, els materials i les tècniques en l'obra d'art; vocabulari específic de la matèria i concepte d'estil; mètode per analitzar i interpretar obres d'art: anàlisi tècnica i formal i anàlisi iconogràfica i estilística.

BLOC 2. RITUALS, FIGURA HUMANA I *RES PUBLICA* EN ELS INICIS DE L'ART:

CE2, CE3, CE4: La prehistòria: l'art rupestre i moble en les manifestacions magicorituals; les civilitzacions fluvials: l'art com a dispositiu de dominació i control; la civilització grega i l'art al voltant de la figura humana; l'art romà i la *res publica*.

BLOC 3. RELIGIÓ I ART: CRISTIANITZACIÓ D'EUROPA I EXPANSIÓ DE L'ISLAM:

CE2, CE3, CE4: Establiment de la iconografia cristiana: el primer art cristià i l'imperi bizantí; l'Islam i les cultures musulmanes; l'art a l'Europa dels pobles preromànics; la idea de Déu com a jutge sever i llunyà: el romànic.

BLOC 4. BURGESIA I CIUTATS, HUMANISME I PODER:

CE2, CE3, CE4: L'acostament a Déu durant l'art gòtic; l'Humanisme i el Renaixement; visualització del poder en el Barroc: monarquia, noblesa, papat i burgesia.

BLOC 5. ACADEMICISME, INDIVIDUALISME I INDUSTRIALITZACIÓ. LA INDEPENDÈNCIA DE LES ARTS PLÀSTIQUES:

CE2, CE3, CE4: Neoclassicisme i acadèmies, romanticisme i individualitat: els inicis de l'art contemporani a Europa; el desenvolupament industrial i la influència en l'art de mitjan segle XIX. Nous materials i arquitectura. Arts plàstiques i preocupació social; cap a la ruptura de la finestra albertiana: impressionisme, postimpressionisme i primeres avantguardes; funcionalisme enfront d'organicisme en els postulats arquitectònics de la primera meitat del segle XX; l'art després de la Segona Guerra Mundial. Arts plàstiques i segones avantguardes. De l'estil als arquitectes i les arquitectes estrela.

BLOC 6. EL MÓN DE L'ART EN EL SEGLE XXI:

CE1, CE2, CE3, CE4: La revaloració de formes artístiques no tradicionals: fotografia, cartell, còmic, cinema o animació. La irrupció d'internet en el món de l'art; tendències artístiques actuals. Consideració del paper de l'artista en el procés creador.

criteris d'avaluació:

- 1.1. Reunir informació sobre els canvis produïts en la concepció de l'art en diferents moments històrics i en diverses cultures.
- 1.2. Comparar les diferents concepcions que sobre l'obra d'art ha aportat la historiografia artística.
- 1.3. Debatre sobre el concepte d'art utilitzant les aportacions més importants realitzades per la historiografia artística i incloent-hi una reflexió pròpia
- 1.4. Elaborar una definició de l'obra d'art que incloga la informació extreta de fonts historiogràfiques, la reflexió realitzada sobre aquesta i les conclusions a les quals s'haja arribat després del procés de debat.
- 1.5. Valorar i respectar la diversitat de manifestacions artístiques tant del passat com del present.
- 2.1. Identificar en l'obra d'art un mitjà de comunicació i de gaudi estètic inherent a la condició humana.
- 2.2. Analitzar una obra d'art significativa identificant i explicant la funció per a la qual va ser creada.
- 2.3. Relacionar la funció de les obres d'art tant amb les circumstàncies dominants de l'època en les quals van ser creades com amb la mà creadora que els va donar la forma.
- 2.4. Assenyalar els diferents papers que en l'actualitat pot tindre l'obra d'art, ressaltar la diversitat de funcions que exerceix i detectar les polèmiques en les quals pot veure's immersa.
- 3.1. Identificar i descriure els estils més importants de la Història de l'Art.
- 3.2. Situar obres d'art tant locals com globals en els estils artístics que les van crear i assenyalar-ne els trets estilístics més importants.
- 3.3. Detectar algunes personalitats creadores que van ser capaces d'eixir-se'n de l'esquema estilístic dominant de l'època i valorar l'avanç que va suposar l'obra d'aquestes personalitats.
- 3.4. Manifestar interès i respecte per la diversitat artística de les societats humanes.
- 4.1. Localitzar els elements formals, tècnics, simbòlics i estilístics que formen part del llenguatge artístic implícit en una obra d'art.
- 4.2. Aplicar un mètode de comentari artístic que permeta interpretar l'obra d'art i identificar tant els elements intrínsecs (materials, formes i símbols) com els extrínsecs (mà creadora, clientela i condicions economicosocials).
- 4.3. Elaborar explicacions d'obres d'art basades en el mètode de comentari artístic establert, utilitzant la terminologia i el vocabulari específic de la matèria i diversos formats tant orals com escrits.
- 4.4. Expressar sentiments propis davant les creacions artístiques, respectant la diversitat de percepcions davant l'obra d'art i superant estereotips i prejudicis.

Competència específica 5 (CE5): Identificar i explicar l'obra de dones creadores dins de la Història de l'Art i visibilitzar les aportacions més importants.

Competència específica 6 (CE6): Analitzar el patrimoni artístic, ressaltar la capacitat per a conformar identitats individuals i col·lectives, valorar la seua aportació a la cultura i reconeixent el seu paper com a element dinamitzador de l'economia.

Competència específica 7 (CE7): Utilitzar recursos variats per a extraure informació i elaborar produccions personals, utilitzant eines TIC en les quals s'incloua l'obra d'art com a objecte d'estudi.

Sabers bàsics:

BLOC 1. ENS ACOSTEM A L'OBRA D'ART:

CE7: Ús crític d'internet per a l'obtenció d'informació sobre fets artístics; maneig d'eines TIC per a la gestió de la informació, el treball col·laboratiu i la creació de materials digitals.

BLOC 2. RITUALS, FIGURA HUMANA I *RES PUBLICA* EN ELS INICIS DE L'ART:

CE5, CE6, CE7: La prehistòria: l'art rupestre i moble en les manifestacions magicorituals; les civilitzacions fluvials: l'art com a dispositiu de dominació i control; la civilització grega i l'art al voltant de la figura humana; l'art romà i la res publica.

BLOC 3. RELIGIÓ I ART: CRISTIANITZACIÓ D'EUROPA I EXPANSIÓ DE L'ISLAM:

CE5, CE6, CE7: Establiment de la iconografia cristiana: el primer art cristià i l'imperi bizantí; l'Islam i les cultures musulmanes; l'art a l'Europa dels pobles preromànics; la idea de Déu com a jutge sever i llunyà: el romànic.

BLOC 4. BURGESIA I CIUTATS, HUMANISME I PODER:

CE5, CE6, CE7: L'acostament a Déu durant l'art gòtic; l'Humanisme i el Renaixement; visualització del poder en el Barroc: monarquia, noblesa, papat i burgesia.

BLOC 5. ACADEMICISME, INDIVIDUALISME I INDUSTRIALITZACIÓ. LA INDEPENDÈNCIA DE LES ARTS PLÀSTIQUES:

CE5, CE6, CE7: Neoclassicisme i acadèmies, romanticisme i individualitat: els inicis de l'art contemporani a Europa; el desenvolupament industrial i la influència en l'art de mitjan segle XIX. Nous materials i arquitectura. Arts plàstiques i preocupació social; cap a la ruptura de la finestra albertiana: impressionisme, postimpressionisme i primeres avantguardes; funcionalisme

enfront d'organicisme en els postulats arquitectònics de la primera meitat del segle XX; l'art després de la Segona Guerra Mundial. Arts plàstiques i segones avantguardes. De l'estil als arquitectes i les arquitectes estrela.

BLOC 6. EL MÓN DE L'ART EN EL SEGLE XXI:

CE5, CE6, CE7: La revaloració de formes artístiques no tradicionals: fotografia, cartell, còmic, cinema o animació. La irrupció d'internet en el món de l'art; tendències artístiques actuals. Reconeixent de l'art com a motor econòmic: mercat, consum i col·leccions. L'art com a atractiu turístic: valoració del patrimoni: el patrimoni artístic i la seua conservació; la trobada amb l'obra d'art: museus, exposicions, l'art reproduït en imatge i en paper, espais visuals i l'art en l'espai públic. El gaudi de l'art com a espectador; reflexió sobre el paper de les dones en la Història de l'art.

criteris d'avaluació:

- 5.1. Identificar les obres de dones artistes al llarg de la història de l'art.
- 5.2. Realitzar biografies de dones artistes per a ser exposades a través d'escrits o produccions digitals que incloguen les aportacions i obres més importants.
- 5.3. Analitzar críticament la imatge que s'ha donat de la dona en la història de l'art mitjançant l'anàlisi comparativa d'obres de diferents èpoques en les quals estiga representada la figura femenina.
- 5.4. Mostrar una actitud compatible amb la defensa de la igualtat entre homes i dones a l'hora de treballar amb obres d'art.
- 6.1. Identificar i analitzar la presència de l'art en la vida quotidiana, assenyalar els vincles amb la realitat social i valorar-ne la utilització com a objecte de consum.
- 6.2. Definir les categories de protecció dels elements artístics més importants que estableix la legislació.
- 6.3. Valorar el patrimoni artístic en l'àmbit local i global, identificar les característiques principals i participar de manera activa en la conservació del més pròxim.
- 7.1. Utilitzar fonts d'informació cinematogràfiques, literàries, textuais (historiogràfiques i històriques) tant en format digital com tradicional per a planificar els treballs de recerca.
- 7.2. Buscar, seleccionar i contrastar la informació necessària procedent de diferents fonts per a poder portar a terme xicotetes investigacions al voltant del fenomen artístic.
- 7.3. Elaborar produccions pròpies tant en format tradicional com en format digital, que expliquen el fenomen artístic, utilitzant la informació seleccionada i mostrant un domini adequat dels conceptes artístics.
- 7.4. Compartir continguts digitals utilitzant eines en línia.

1.1.2 Valoració general del progrés de l'alumnat

Instruments de recollida d'informació:

Proves objectives escrites individuals; escales d'observació; qüestionaris i tasques; rúbriques i escales de valoració...

Criteris per a la qualificació qualitativa i quantitativa:

Proves objectives (90%), actitud i predisposició cap a la matèria (10%).

Mesures de resposta educativa per a la inclusió:

Adaptació de materials i seguiment + revisió constant del treball, tant a l'aula, com domèstic.

Mesures de nivell III:

Supervisió constant: Subministrar-li una tutorització per part del professorat titular o de suport. Administració d'una tutorització per part de companys. Revisar-li tasques amb assiduitat, recordar-li assumptes tindre en compte.

Priorització de continguts elementals i bàsics propis del nivell: Fer més èmfasi en els continguts bàsics i l elementals, que permeten progressar curricularment. Plantejar activitats que treballen eixos continguts mínims. La qualificació d'aprobat al final de curs, ha de respondre a que els continguts mínims de la matèria en el curs al que està adscrit, estan assolits.

Selecció i reducció del nombre d'activitats a realitzar: Els alumnes amb NESE, sovint no poden dur endavant, per raons de capacitat de treball, tantes activitats com la resta dels alumnes. Es pot reduir el nombre d'activitats, tot i assegurant que les més significatives i que abasten els continguts bàsics, les realitzen.

Suport organitzatiu: Adreçat sobretot als alumnes amb perfils de TDAH. Ajudar l'alumne a que planifique i tinga clars els requeriments de la matèria, continguts a treballar, elements d'avaluació (lectures, exàmens, lliuraments, exposicions...). Ús d'agenda i calendari.

Delimitació clara dels continguts a assolir en cada U.D.: Una vegada identificades les necessitats de l'alumne, marcar i comunicar-li els coneixements i destreses que ha d'assolir i que se li demanaran en l'avaluació. Pot resultar útil marcar-nos en cada UD (subratllat o asterisc...) els continguts més elementals i adreçats als alumnes amb NESE.

Adaptacions en l'avaluació. Es poden adoptar diferents mesures. Si hem marcat uns continguts mínims, seleccionar activitats d'avaluació on es constate que s'han assolit. Eixes activitats poden ser en un examen, en un producció escrita, la resolució d'un problema, la interpretació d'una gràfica, l'execució d'una destresa Igualment es pot adaptar o canviar l'instrument d'avaluació (oral, competència, teòric, pràctic).

Adaptació- adequació criteris de qualificació. Es pot modificar els criteris de qualificació per als alumnes NESE. Tant si atorguem un percentatge a les competències, als blocs de contingut, als instruments d'avaluació o als indicadors d'èxit. Valorades les necessitats de l'alumnat es pot donar més pes a alguns dels apartats, si detectem que s'ajusta a allò que pot fer l'alumne. Tot això, entenent que al final de curs, la qualificació d'aprobat al final de curs, ha de respondre a que els continguts mínims de la matèria en el curs al que està adscrit o a l'ACIS, estan assolits.

Mesures de nivell IV:

En cas de necessitar-les, es consultarien i definirien conjuntament amb el departament d'orientació del centre, seguint les recomanacions prèvies, i consensuant-les amb la resta de membres del departament de Geografia i Història, així com també amb l'equip docent i el/la tutor/a de l'alumne/a en qüestió.

7.1 TEMPORALITZACIÓ I PROPOSTA PEDAGÒGICA DE LES SITUACIONS D'APRENTATGE

UNITAT 1. APROXIMACIÓ A LA HISTÒRIA DE L'ART	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 2
SABERS BÀSICS: BLOC 1. ENS ACOSTEM A L'OBRA D'ART. CE1, CE2, CE3, CE6, CE7.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ

1.- Definició d'art. 2.- Evolució del concepte i significat de l'art. 3.- Estil i periodització. 4.- el lloc de l'obra. 5.- Les tipologies artístiques. 6.- L'anàlisi de l'obra d'art: urbanisme, arquitectura, escultura i pintura. 7.- Models, influències i préstecs en l'art. 8.- Cultures del món i art contemporani. 9.- Metodologies per a l'estudi de l'obra d'art. 10.- Materials i fons per a l'estudi de l'obra d'art. 11.- La difusió de l'obra d'art.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric- artístic: pautes per al comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)
--	---	---	--

UNITAT 2. ART: FORMA I FUNCIÓ.	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 1
SABERS BÀSICS: BLOC 1. ENS ACOSTEM A L'OBRA D'ART. CE1, CE2, CE3, CE6, CE7.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Les funcions de l'art. 2.- Art, mecenatge i col·leccionisme. 3.- Art i indústria.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

	- Tècniques de treball històric-artístic: pautes per al comentari d'obres artístiques.	- Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	
--	--	--	--

UNITAT 3. DIMENSIÓ INDIVIDUAL I SOCIAL DE L'ART.	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 2
SABERS BÀSICS: BLOC 1. ENS ACOSTEM A L'OBRA D'ART. CE1, CE2, CE3, CE5, CE7.	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Artista i societat. 2.- Art i identitat individual. 3.- Art i identitat col·lectiva. 4.- La dona en l'art. 5.- La dona com a artista.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: pautes per al comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules., Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 4. ESPAI, NATURA I CIUTAT.	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 2
SABERS BÀSICS: BLOC 1. ENS ACOSTEM A L'OBRA D'ART.	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ

CE1, CE2, CE3, CE6, CE7.			
1.- Art i realitat. 2.- Representació i perspectiva. 3.- La natura com a tema. 4.- Urbanisme, ciutat i natura. 5.- L'art com a patrimoni. 6.- El mercat de l'art. 7.- Els museus i l'art. 8.- Art i desenvolupament sostenible.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: pautes per al comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 5. ART PREHISTÒRIC.	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 5
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
Bloc 2. RITUALS, FIGURA HUMANA I RES PUBLICA EN ELS INICIS DE L'ART CE2, CE3, CE4, CE 5, CE6, CE7			
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- La pintura rupestre. 4.- L'escultura i l'art moble. 5.- L'arquitectura megalítica. 6.- La ceràmica. 7.- L'edat dels metalls.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

	- Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	
--	--	--	--

UNITAT 6. ART DEL PRÒXIM ORIENT I EGIPT	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 6
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
Bloc 2. RITUALS, FIGURA HUMANA I RES PUBLICA EN ELS INICIS DE L'ART CE2, CE3, CE4, CE 5, CE6, CE7			
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Mesopotàmia. 4.- L'art de la Pèrsia aquemènida. 5.- L'art fenici. 6.- Característiques de l'art egipci. 7.- L'arquitectura: tombes i temples. 8.- L'escultura egípcia. 9.- La pintura egípcia. 10.- Arts decoratives i sumptuàries.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 7. ART CLÀSSIC: GRÈCIA.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ, GENER - FEBRER.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ

Bloc 2. RITUALS, FIGURA HUMANA I RES PUBLICA EN ELS INICIS DE L'ART CE2, CE3, CE4, CE 5, CE6, CE7			
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Antecedents: l'art cretomicènic. 4.- Característiques generals de l'art grec. 5.- Urbanisme. 6.- Arquitectura grega. 7.- Escultura grega. 8.- La ceràmica com a testimoni pictòric. 9.- El mosaic.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 8. ART CLÀSSIC: ROMA	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 8
SABERS BÀSICS: Bloc 2. RITUALS, FIGURA HUMANA I RES PUBLICA EN ELS INICIS DE L'ART CE2, CE3, CE4, CE 5, CE6, CE7	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Antecedents: l'art etrusc. 4.- Característiques generals de l'art romà. 5.- Urbanisme i arquitectura. 6.- Escultura romana.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

7.- La decoració pictòrica. 8.- El mosaic romà. 9.- Art paleocristià o tardoromà.	- Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	
---	--	--	--

UNITAT 9. ART BIZANTÍ	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 5
SABERS BÀSICS: BLOC 3. RELIGIÓ I ART: CRISTIANITZACIÓ D'EUROPA I EXPANSIÓ DE L'ISLAM. CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Arquitectura: la basílica. 5.- El treball del vori. 6.- El mosaic i la pintura.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 10. ART ISLÀMIC I MUDÈJAR.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ		SESSIONS: 6
SABERS BÀSICS: BLOC 3. RELIGIÓ I ART: CRISTIANITZACIÓ D'EUROPA I EXPANSIÓ DE L'ISLAM.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ

CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.			
<ul style="list-style-type: none"> 1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Arquitectura islàmica. 5.- Art mudèjar. 6.- Arquitectura mudèjar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques. 	<ul style="list-style-type: none"> - Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 11. ART PREROMÀNIC.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 5
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
BLOC 3. RELIGIÓ I ART: CRISTIANITZACIÓ D'EUROPA I EXPANSIÓ DE L'ISLAM. CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.			
<ul style="list-style-type: none"> 1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Preromànic europeu. 5.- Art visigòtic. 6.- Art asturià. 7.- Art mossàrab. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques 	<ul style="list-style-type: none"> - Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

	- Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	
--	--	--	--

UNITAT 12. ART ROMÀNIC.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
BLOC 3. RELIGIÓ I ART: CRISTIANITZACIÓ D'EUROPA I EXPANSIÓ DE L'ISLAM. CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.			
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Arquitectura romànica. 5.- Escultura romànica. 6.- Pintura romànica.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 13. ART GÒTIC.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
BLOC 4. BURGESIA I CIUTATS, HUMANISME I PODER			

CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.			
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Arquitectura gòtica. 5.- Escultura gòtica. 6.- Pintura gòtica.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 14. ART RENAIXENTISTA.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ, JUNY.		SESSIONS: 11
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
BLOC 4. BURGESIA I CIUTATS, HUMANISME I PODER CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.			
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Urbanisme i arquitectura. 5.- Espanya: entre l'ornamentació i el purisme. 6.- L'escultura: del Classicisme al Manierisme. 7.- La pintura: de la norma a l'antinorma.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

8.- La pintura renaixentista a Espanya.	- Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	
---	--	--	--

UNITAT 15. ART BARROC I ROCOCÓ.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 11
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
BLOC 4. BURGESIA I CIUTATS, HUMANISME I PODER CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.			
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Urbanisme i arquitectura. 5.- El moviment en l'escultura. 6.- La pintura: del naturalisme al Rococó. 7.- La pintura a Espanya: el segle d'or.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 16. NEOCLASSICISME I ROMANTICISME.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 6
SABERS BÀSICS:	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ

<p>BLOC 5. ACADEMICISME, INDIVIDUALISME I INDUSTRIALITZACIÓ. LA INDEPENDÈNCIA DE LES ARTS PLÀSTIQUES. CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.</p>			
<p>1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Neoclassicisme: característiques generals. 4.- Arquitectura neoclàssica. 5.- L'escultura neoclàssica. 6.- La pintura neoclàssica. 7.- Romanticisme: característiques generals. 8.- La pintura romàntica.</p>	<p>- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.</p>	<p>- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.</p>	<p>- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)</p>

<p>UNITAT 17. DEL REALISME AL MODERNISME.</p>	<p>TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ.</p>		<p>SESSIONS: 7</p>
<p>SABERS BÀSICS:</p> <p>BLOC 5. ACADEMICISME, INDIVIDUALISME I INDUSTRIALITZACIÓ. LA INDEPENDÈNCIA DE LES ARTS PLÀSTIQUES. CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.</p>	<p>INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ</p>	<p>MATERIALS I RECURSOS</p>	<p>MESURES D'INCLUSIÓ</p>
<p>1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística.</p>	<p>- Diari de classe (observació sistemàtica)</p>	<p>- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives.</p>	<p>- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)</p>

3.- Urbanisme: entre realitat i utopia. 4.- Arquitectura: recuperació del passat i nous materials. 5.- L'escultura. 6.- Tendències i "ismes" pictòrics. 7.- El Modernisme.	- Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	
--	--	--	--

UNITAT 18. PRIMERES AVANTGUARDES.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS: BLOC 5. ACADEMICISME, INDIVIDUALISME I INDUSTRIALITZACIÓ. LA INDEPENDÈNCIA DE LES ARTS PLÀSTIQUES. CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Arquitectura. 5.- Les primeres avantguardes artístiques (1905-1945). 6.- Mestres espanyols d'avantguarda. 7.- Avantguardisme a Llatinoamèrica i als Estats Units.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques.	- Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 19. ART DE LA SEGONA MEITAT DEL SEGLE XX.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 6
SABERS BÀSICS: BLOC 5. ACADEMICISME, INDIVIDUALISME I INDUSTRIALITZACIÓ. LA INDEPENDÈNCIA DE LES ARTS PLÀSTIQUES. CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Referents històrics. 2.- Localització i evolució artística. 3.- Característiques generals. 4.- Arquitectura: del funcionalisme a l'arquitectura d'autor. 5.- Segones avantguardes artístiques. 6.- Escultura.	<ul style="list-style-type: none"> - Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques. 	<ul style="list-style-type: none"> - Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)
UNITAT 20. EL FET ARTÍSTIC DEL SEGLE XXI.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ.		SESSIONS: 5
SABERS BÀSICS: BLOC 6. EL MÓN DE L'ART EN EL SEGLE XXI. CE1, CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7.	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ

<p> 1.- Referents històrics. 2.- Localització artística. 3.- Característiques generals. 4.- La interdisciplinarietat creativa. 5.- L'art i el compromís social: activisme i ecologisme. 6.- Les últimes tendències arquitectòniques. 7.- la fotografia. 8.- El cinema i la televisió: la tecnologia digital. 9.- El videoart. </p>	<p> - Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric-artístic: comentari d'obres artístiques. </p>	<p> - Llibre de text: Història de l'Art. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, làmines, i reproduccions. - Recursos informàtics: Word, PowerPoint, Excel, Youtube. Blogs i Aules. </p>	<p> - Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS) </p>
--	---	--	---

8. METODOLOGIA I ESTRATÈGIES PEDAGÒGIQUES.

8.1 METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.

OBJECTIUS DE L'EDUCACIÓ:

Abans d'analitzar qüestions metodològiques anem a apuntar objectius de l'educació formulats per prestigiosos autors i corrents pedagògics. Per al famós filòsof alemany Immanuel Kant l'educació fa home a l'home, el fa passar de l'animalitat a la humanitat. Per a la pedagogia cognitiva l'educació ha d'ajudar a que els alumnes aprenguen a usar la seua intel·ligència per a dirigir el seu comportament i aquest objectiu és el fonament de l'aprenentatge actiu, de l'autonomia i de la llibertat. Finalment caldria destacar el propòsit de l'educació apuntat per José Antonio Marina, vinculat amb els anteriorment esmentats, segons el filòsof l'educació ha d'ajudar a formar persones autònomes amb capacitat per a prendre bones decisions, aprendre amb eficàcia, gestionar les emocions i conviure adequadament.

CONCEPTES D'APRENDRE I ENSENYAR:

L'educació reflexiona com ensenyar i aprendre , estudia mètodes que faciliten l'èxit del procés d'ensenyament i aprenentatge, planteja paradigmes o propostes educatives que guien el procés educatiu centrat en l'aprenentatge i l'ensenyament.

Considerem l'aprenentatge com el procés d'adquisició de coneixements, destreses, actituds o valors a través de l'estudi, l'experiència o l'entrenament, on la memòria juga un paper clau, doncs comprenem i actuem des de la memòria. Comparar la memòria com un magatzem de dades impedeix comprendre el seu caràcter dinàmic i generador. Aprenem des del que sabem, es comprèn des de la memòria doncs comprendre suposa integrar la informació nova dins de la informació coneguda i comprendre és aprendre.

D'altra banda, ensenyar significa solament mostrar, és a dir exposar o comunicar coneixements, idees, experiències sense que hi haja ningú que aprenga. En canvi, des del punt de vista educatiu solament es pot dir que una persona ensenya quan ha aconseguit que algú aprenga. El fet educatiu és la interacció de les dues activitats: ensenyar i aprendre.

PARADIGMES EDUCATIUS:

La nostra metodologia cerca un equilibri entre el paradigma tradicional o aprenentatge dirigit centrat en ensenyar, on el professor pren les decisions i prima els continguts acadèmics i les noves pedagogies centrades en l'aprenentatge, on el protagonista és l'alumne i incideix en el procés d'aprenentatge. Rebutgem postures excloents i afirmem que hi ha un *continuum* pedagògic entre l'exposició magistral i la construcció del coneixement per

descobriments. L'ensenyament ha d'estar centrat en l'alumne en el centre del qual està el professor. EL DOCENT ESTÀ AL CENTRE DEL CENTRE. L'aprenentatge com a procés actiu no implica que els docents no puguin ser mediadors i directores en el desenvolupament de coneixements i capacitats, formant i recolzant de manera apropiada.

Apostem per un model o metodologia activa. L'aprenentatge ha de ser actiu, l'estudiant no pot limitar-se a rebre informació, ha d'aprendre a pensar, resoldre problemes, prendre decisions. Defensem un aprenentatge autònom, on l'estudiant gestione el seu propi aprenentatge. A més reconeixem el caràcter social de l'aprenentatge a través de la interacció social. No obstant açò, també destaquem el valor del coneixement i els continguts acadèmics i opinem que els estudiants han de desenvolupar hàbits sistemàtics de treball i per a açò és primordial la labor directiva del professor. Reivindiquem l'esforç i aprendre requereix esforç i valorem la motivació però també la responsabilitat com a impulsors de l'acció.

PARADIGMA TRADICIONAL	PARADIGMA NOU
Centrat en ensenyar	Centrat en aprendre
Educació passiva i memorística	Educació activa i constructiva
Protagonista el professor	Protagonista l'alumne
Educació directiva	Educació no directiva
Educació centrada en el coneixement	Educació centrada en la persona
Aprenentatge per transmissió	Aprenentatge per descobriment
Aprenentatge individual	Aprenentatge cooperatiu
Emfatitza els continguts	Emfatitza els processos
Escola	Entorns d'aprenentatge

RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS:

Els recursos didàctics i organitzatius són les eines de l'aprenentatge. Aquells materials i espais que afavoreixen el procés. És evident que l'entorn educatiu s'expandeix cada vegada més, es difuminen els límits de l'escola, l'aprenentatge ix d'ella. Les noves tecnologies han obert nous entorns d'aprenentatge que superen les aules i els recursos tradicionals, es pot aprendre en qualsevol lloc amb materials diversos: mitjans de comunicació, vivències diàries, trobades informals. El concepte d'aprenentatge és entès com un procés permanent al llarg de les nostres vides.

Els recursos didàctics que anem a utilitzar intenten combinar recursos tradicionals lligats a entorns d'aprenentatge comuns com l'escola i recursos tecnològics vinculats a entorns d'aprenentatge personals, que cada individu va dissenyant per a accedir a la informació i relacionar-se amb altres persones

Recursos tradicionals: llibres de text de l'editorial Vicens Vives, llibretes, premsa escrita, mapes...

Recursos tecnològics: Anem a utilitzar dos tipus d'eines.

D'accés a la informació: llocs de publicació (blogs, wikis, mestre a casa), vídeos (YouTube, RTVE a la carta), multimèdia (Slideshare), diaris digitals.

De creació i edició d'informació: ofimàtica d'escriptori (Open Office), eines de mapes mentals (CMapTools, Inspiration), eines d'edició de vídeos, creació de presentacions, mapes conceptuals .

RECURSOS ORGANITZATIUS:

La utilització de diversos espais físics es realitzarà en funció dels procediments per a promoure l'assoliment dels aprenentatges dels alumnes.

L'aula temàtica serà l'espai per a l'aprenentatge en grup, el departament té assignades tres aules. És un aula que pot dividir-se en unitats més xicotetes i que disposa d'ordinador i projector. L'aula Xavi Fontana és un gran espai per a usos múltiples que s'utilitza per a la realització d'exàmens i conferències. A més els espais comuns com a passadissos o hall són un lloc idoni per a l'exposició de treballs grupals. Finalment la biblioteca és un lloc d'estudi i lectura que es pot utilitzar durant el temps de pati.

8.2 ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYANÇA I APRENTATGE.

En aquestes línies anem a apuntar les tècniques didàctiques aplicades amb més o menys freqüència i també contemplarem altres estratègies vigents, objecte del nostre estudi i susceptibles de posar en pràctica. Per camins diferents totes elles incideixen en el paper essencial de l'alumne, però sense oblidar el protagonisme del docent.

INSTRUCCIÓ EXPLÍCITA BIDIRECCIONAL:

És una tècnica d'exposició directa basada en la transmissió de coneixements per part del professor. Alguns pedagogs consideren la lliçó magistral com la tècnica més apropiada quan cal afermar una sèrie de conceptes fonamentals per a l'aprenentatge futur. No rebutgem la classe magistral però concebem aquest mètode des d'una nova perspectiva. Les noves tecnologies permeten un enfocament més eficaç d'aquesta tècnica tradicional, la classe magistral es reinventa.

La utilització de presentacions, vídeos, música ens permet interactuar amb els alumnes. Les imatges ajuden a comprendre les idees, plantegem debats a partir de titulars de premsa, enllacem amb coneixements previs, despertem la curiositat de l'estudiant. El professor no solament transmet informació, també esclareix conceptes, obri interrogants, provoca debats. El sistema de classe magistral no desapareix sinó que amb nous recursos tecnològics adquireix major eficàcia i s'allunya del model tradicional marcat pel monòleg del docent.

APRENTATGE BASAT EN PROBLEMES:

L'aprenentatge basat en problemes és una estratègia didàctica que utilitza la resolució de problemes oberts, rellevants i normalment ficticis perquè l'alumnat desenvolupe els aprenentatges i competències mitjançant la cerca de solucions que no es requereix que siguin reals. Per a estimular l'aprenentatge. L'alumnat és qui descobreix els coneixements i habilitats que li permeten solucionar de manera cooperativa els problemes plantejats.

L'alumnat desenvolupa les següents competències: resolució de problemes, presa de decisions, treball en equip, comunicació, desenvolupament d'actituds i valors, pensament crític, aprenentatge autodirigit i permanent, avaluació i autoavaluació, raonament eficaç i creativitat, cerca i maneig d'informació.

El procés s'estructura en diferents fases. Per a planificar les situacions d'aprenentatge, abans de començar és necessari assegurar-se que els coneixements previs de l'alumnat siguin suficients i que el context i l'entorn afavorisquen el treball autònom i en equip.

1. Seleccionar els aprenentatges i competències que l'alumnat ha d'aconseguir.
2. Triar un problema de la vida real que ha de ser: rellevant, ampli i complex però no impossible.
3. Orientar sobre les regles de l'activitat, el temps disponible i el treball en equip.
4. Establir les estratègies d'avaluació.
5. Organitzar tutories per a intercanviar idees, dubtes i avanços de la resolució del problema.

Claus de l'aprenentatge basat en problemes:

- El problema ha de motivar als estudiants a buscar una comprensió més profunda dels conceptes.
- Ha de requerir que els alumnes prenguen decisions raonades, les entenguen i les defensen.
- El problema incorporarà els objectius de contingut, de tal manera que el connecten amb els cursos/coneixements previs.
- Si s'utilitza per a un projecte de grup, el nivell de complexitat ha d'assegurar que els estudiants treballen junts per a resoldre'l.
- Quan s'empra per a un projecte de diverses etapes, les inicials seran obertes i atractives per a captar l'interès.

Beneficis de l'aprenentatge basat en problemes:

L'aprenentatge basat en la resolució de problemes és una eina que aporta molts avantatges educatius. Entre els beneficis, assenyalar:

- Els estudiants aprenen a analitzar informació i dades, a interpretar-los i relacionar-los amb els quals ja tenien.
- Els alumnes són més autònoms i tenen més responsabilitats. Buscar informació implica aprendre a prendre decisions, determinar quina informació els serà més útil, quines qüestions queden per resoldre...
- La implicació augmenta la motivació i les ganes d'aprendre.
- Es treballen habilitats que els seran útils en la vida professional i personal, com adaptar-se als canvis, el pensament crític, el raonament, la deducció...
- El treball en equip fomenta l'empatia, la col·laboració i el respecte cap a les opinions dels altres.
- Es pot usar en qualsevol matèria i etapa escolar. El paper del docent serà clau per a saber adaptar-lo.

Aplicació a la nostra matèria d'acord amb les particularitats de l'alumnat del centre:

Per tal de treballar la nostra matèria mitjançant aquesta estratègia pedagògica, hem de tenir en compte la realitat acadèmica i sociocultural de l'alumnat del nostre centre.

Sota el nostre punt de vista, resulta interessant enfocar l'assoliment dels sabers bàsics i les competències específiques relatives a cada nivell del Batxillerat utilitzant aquesta metodologia.

Per tal d'introduir cada situació d'aprenentatge, ens basarem en una gran qüestió a resoldre, un problema o un repte al que deuran donar resposta una vegada finalitzat el treball teòric i pràctic.

En cadascuna de les sessions de treball es plantejaran una sèrie de qüestions claus i conceptes que l'alumnat haurà d'esbrinar i resoldre, tot emprant les explicacions prèvies del docent, com la seua guia i ajuda durant la resolució de les qüestions. Es tracta de plantejar a l'alumnat l'estímul de resoldre situacions concretes, per després donar resposta a una situació molt més complexa, col·laborant amb el docent en aquesta resolució.

9. INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ.

L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat d'educació secundària obligatòria ha de ser contínua, formativa i integradora, i ha de tindre en compte les adequacions i personalitzacions realitzades amb l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i, en cas que en tinga, en el Pla d'actuació personalitzat.

Cal promoure l'ús generalitzat d'instruments d'avaluació variats, diversos i adaptats a les diferents situacions d'aprenentatge que permeten la valoració objectiva de tot l'alumnat, i garantir, així mateix, que les condicions de realització

dels processos associats a l'avaluació s'adapten a les necessitats de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

Els instruments d'avaluació van lligats al procés d'ensenyament aprenentatge, a la consecució d'uns objectius a partir d'un procés i unes tasques. Pretenen convertir la informació en coneixement a partir d'unes operacions cognitives o destreses de pensament on el protagonista és l'alumne sota la direcció del professor. Moltes d'aquestes tasques i activitats van lligades a aquestes habilitats i destreses i són objecte d'una valoració inicial, del procés i final.

Treballem destreses i competències de tipus analític (organitzar, comparar, classificar, definir, diferenciar causes i conseqüències, argumentar); treballem destreses i competències pròpies del pensament crític (valorem i qüestionem informacions, idees, punts de vista) i destaquem el pensament creatiu, la capacitat d'oferir noves possibilitats. Aquestes operacions cognitives, traduïdes a treballs, activitats, exàmens suposen els nostres instruments d'avaluació

Existeix una informació ingent. En un primer moment el professor selecciona, organitza, dota de significació i explica aquesta informació. En una segona fase l'alumne treballa aquesta informació, realitza operacions cognitives superiors, aplica les destreses del pensament mitjançant, intervencions en classe, treballs monogràfics, treballs individuals, treballs col·lectius, activitats de desenvolupament, activitats de síntesi, comentaris de textos, comentaris d'imatges, comentari de gràfiques, debats, resolució de problemes. L'aplicació d'aquestes operacions cognitives aporten comprensió i la informació deixa de ser un conjunt de paraules buides i es converteix en coneixement, doncs hi ha comprensió, hi ha relació amb coneixements anteriors i es pot aplicar a situacions concretes. El professor està valorant tot el procés i detecta problemes en els alumnes i en la seua pròpia labor docent i pren decisions.

Finalment en un tercer moment realitzem una prova objectiva on avaluem l'adquisició dels coneixements, on l'aplicació i contextualització d'aquests coneixements és fonamental per a valorar el nivell d'assimilació. Aquesta pot ser en format escrit o oral, així com individual o grupal, depenent del criteri del professor/a, del grup amb el que s'està treballant i/o la situació d'aprenentatge que s'estiga avaluant.

Els principals instruments d'avaluació emprats són els següents:

- Observació de l'alumne: observar i valorar l'actitud de l'alumne envers l'assignatura, el seu comportament, qüestions de puntualitat, tracte amb els altres companys, el seu grau d'iniciativa.
- Qüestions orals lligades a un procés d'indagació davant una pregunta-guio plantejada en el context d'una dinàmica de diàleg professor i alumne, on l'alumne construeix el seu propi coneixement a partir d'unes idees prèvies i una informació aportada. Resolució de problemes a partir de coneixements, habilitats i actituds.

- **Activitats de síntesi:**
 - Aquestes activitats pretenen treballar les competències bàsiques i ajudar a assimilar els continguts presents en la unitat didàctica. Aquestes activitats permeten refermar i interrelacionar els conceptes treballats en la unitat.
 - No s'exigiran d'un dia per a un altre, deixant un temps prudencial per a la seua elaboració. La no presentació de les activitats en la data fixada implicarà un zero.
 - Tots els alumnes hauran de presentar-les. Si l'alumne no assistirà a classe aquell dia, acreditarà la seua absència amb un justificant oficial i lliurarà la tasca el dia immediatament posterior.
 - Es contemplaran diferents aspectes: presentació, grau de realització i elaboració de les respostes, respostes treballades. Cal evitar que aquestes activitats es convertisquen en un mer tràmit per a evitar una qualificació negativa. La correcció serà oral i la realitzaran alumnes triats pel professor.
- **Tècniques de treball històric-artístic:** ens familiaritzem amb les diverses tècniques que s'utilitzen en l'anàlisi d'obres artístiques i treballem amb fonts històriques i histiriogràfiques. Aprenem a descriure, analitzar i interpretar obres d'art atenent al seu context històric; recerca i elaboració de vocabulari específic; elaborar mapes conceptuals.
- **Controls de respostes breus i concises.**
- **Proves objectives escrites** associades a les competències específiques i els criteris d'avaluació especificats a cada situació d'aprenentatge. Les proves van lligades a un treball i a un procés d'avaluació previ. Contemplem aquest instrument d'avaluació ja que ajuda a desenvolupar hàbits de treball sistemàtics, permeten a l'estudiant centrar-se en un objectiu i aprèn a responsabilitzar-se. A més ens permeten tenir una visió global del grau d'assimilació dels diferents continguts i competències per part de l'alumne. En les proves escrites pretenem valorar el nivell de comprensió de la matèria i avaluem les habilitats o destreses de l'estudiant.
- **Tasques grupals** associades a les competències específiques i els criteris d'avaluació especificats a cada situació d'aprenentatge. Les proves van lligades a un treball i a un procés d'avaluació previ. Contemplem aquest instrument d'avaluació ja que ajuda a desenvolupar hàbits de treball grupal, coordinació i col·laboració entre iguals, eliminar prejudicis i situacions de desigualtat, construir aprenentatges i resoldre reptes en equips amb la suma dels esforços individuals... El resultat d'aquestes tasques es veurà reflectit en un material final que hauran de defensar, exposar i explicar davant la resta de companys/es i el professor/a.

9.1 CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

- Proves objectives: 90% de la qualificació total.

El nombre mínim de proves escrites que es contempla son dos per avaluació, excepte situacions extraordinàries. Intenten ajustar-se als models de les proves de 2n de Batxillerat, en especial prenent com a referència els models EVAU, almenys en les qüestions fonamentals.

S'inclourà a totes les proves escrites la qualificació de la correcció ortogràfica i gramatical, coherència estructural i qualitat del vocabulari, de manera que l'alumnat haurà d'assolir aquesta competència, amb un valor de mínim 0'5 punts en cada prova escrita.

En aquest nivell, no es permetrà que l'alumnat s'absente de les classes d'abans de l'examen el mateix dia de la prova, a no ser que aporten un justificant oficial. Si no l'aporten, es podrà aplicar una penalització.

- Predisposició cap a la matèria i actitud a l'aula: 10% de la qualificació total. La valoració de l'actitud de l'alumne apreciarà els següents aspectes: presentació d'activitats i treballs, preparació de les proves escrites, participació a classe, treballar de forma contínua , comportament correcte, puntualitat, justificació de les absències, respecte al professor i als companys, no oblidar el material i respectar l'equipament de l'aula i de l'institut. Les absències injustificades influiran decisivament en aquest apartat, ja que considerem clau en el procés d'ensenyament i aprenentatge l'assistència i l'aprofitament de les classes, com a punt de partida d'un procés que facilita la comprensió i la relació entre els coneixements previs i els nous objectius proposats.

La normativa vigent no especifica la necessitat de realitzar cap tipus de prova objectiva per a recuperar avaluacions suspeses, així com tampoc cap mecanisme de recuperació de la matèria al final del curs acadèmic. Quedarà, per tant, a criteri del professor/a el realitzar algun tipus de prova per recuperar i superar sabers i competències específiques pendents durant el curs, així com proposar tasques, treballs o proves voluntàries amb les quals millorar la qualificació de l'alumnat.

10. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ. NIVELL III i NIVELL IV.

A pesar de tractar-se d'una etapa post-obligatòria, a fi que tots els alumnes reben una educació bàsica i comuna per a tots, hem d'oferir mesures de resposta educativa per a l'alumnat que ho necessita també al Batxillerat, com a manera d'incrementar la igualtat d'oportunitats, significa un repte tant per a les autoritats educatives, com per als professors i l'organització dels centres escolars. Tots els alumnes tenen dret a rebre una formació tan completa com les seues possibilitats li permeten. I els currículums han d'adaptar-se en la mesura que es pugua a les necessitats concretes de tot l'alumnat,

fonamentalment d'aquells que necessiten reforços i ajudes especials. L'experiència ha demostrat que el problema és tan greu que cal posar tots els mitjans per a intentar millorar la pràctica escolar i abordar-lo el més prompte possible, a fi que els resultats siguen millors.

A les diferències en la motivació dels alumnes, a la diversitat en les seues capacitats personals, a les diferències de coneixements i destreses, a la seua diferent extracció social i cultural. Aquest panorama explica que el problema, lluny d'alleujar-se, és cada vegada més greu tant per la quantitat dels alumnes que necessiten ajudes especials, com per la quantitat i qualitat de les ajudes. El repte del nou sistema és mantenir l'equilibri entre garantir uns aprenentatges comuns per a tots i assegurar l'atenció a la diversitat dels alumnes.

L'adaptació curricular com una resposta a la diversitat dels alumnes és una tasca complicada, encara que implícita en la pràctica docent.

Esta adaptació consisteix en un conjunt de decisions sobre els objectius i continguts de l'aprenentatge, la metodologia i les estratègies d'ensenyança i aprenentatge, la utilització de recursos i l'avaluació tenint sempre com referent els Objectius Generals de l'assignatura. Els criteris per a elaborar adaptacions curriculars de l'àrea de CCSS hauran de concretar-se d'acord amb l'avaluació psicopedagògica de l'alumnat amb dificultats o problemes d'aprenentatge.

El propi plantejament metodològic d'esta programació se sustenta sobre l'atenció a la diversitat. Així cal destacar els aspectes següents:

- L'atenció que es dedica als esquemes previs de coneixement o idees prèvies dels alumnes que inclouen els seus interessos i expectatives.
- El mode de presentar el coneixement (com un problema que s'ha de resoldre, com un repte possible, però que comporta diversos camins possibles que també cal definir) suposa la possibilitat d'ajustar les unitats al ritme dels alumnes, utilitzar diverses estratègies i recursos d'aprenentatge i distints modes d'organitzar-lo.
- La diversitat d'estratègies i recursos que es posen a disposició faciliten que amb distints mitjans i de diversos modes els alumnes desenvolupen les seues capacitats.
- El mode de treballar en l'aula: el treball individual, en xicotets grup (realment una estratègia que pot ser duta a terme per mitjà de diverses tècniques), en gran grup facilita la reflexió i interacció dels alumnes. La discussió a diversos nivells, per exemple, facilita la comprensió dels documents i ajuda als alumnes a definir i concretar el seu coneixement.

La selecció de continguts no és un llistat de continguts tancat i, d'altra banda, que es done una gran importància a continguts com el saber plantejar problemes i resoldre'ls o explicar un procés històric o geogràfic per mitjà de la relació de diversos factors permet seleccionar i adequar els altres, que es

disposen en funció que l'alumne aprenga estos continguts d'un valor més gran formatiu, però més flexibles en el mode d'aconseguir-ho.

Els materials curriculars que s'ofereixen als alumnes per a realitzar les activitats són diversos quant al tipus de codi i suport per mitjà del que es presenta la informació. Així s'utilitzen documents escrits, icònics, gràfiques i mapes. Dins de cada un d'ells, al seu torn, hi ha una gran varietat. La major part d'estos documents han sigut també adaptats per a facilitar la comprensió dels alumnes atenent a una gradació de les dificultats que comporta el seu contingut i en relació amb la tasca que han de realitzar. Esta adaptació consisteix a aplicar tècniques com el remarcar tipogràficament algunes paraules o frases, la modificació de l'estructura del text per a facilitar la seua comprensió global o a adjuntar informació sobre alguns referents a què s'al·ludeix en el text i que faciliten la seua comprensió.

A més, s'ofereixen documents complementaris que pretenen en alguns casos permetre que alguns alumnes aprofundisquen en algun aspecte del tema, en altres casos proposen altres desenvolupaments possibles del tema o un aspecte parcial del mateix i, altres vegades, servisquen per a provocar la seua curiositat sobre aspectes inèdits d'un assumpte o oferir un punt de vista original.

L'avaluació és una de les pedres de toc de l'atenció a la diversitat:

- En el mateix plantejament de l'avaluació, es considera no sols l'avaluació dels resultats, sinó també la del procés de l'aprenentatge, la qual cosa permet incidir sobre el mode d'aprendre de l'alumne, conèixer les seues expectatives i diagnosticar les seues dificultats concretes.
- Els criteris d'avaluació: Els criteris s'han elaborat tenint en compte que l'aprenentatge és un procés continu. La gradació interna de cada criteri i la de tots en relació uns amb altres permet concretar l'avaluació contínua que es propugna des de les directrius oficials. D'esta manera, considerem i, eixe sentit té la gradació dels criteris, que les activitats de recuperació i reforç deuen plantejar-se en el marc d'una avaluació contínua basada en una seqüència d'aprenentatges.
- Els procediments i instruments d'avaluació. Ja que els continguts són de diversos tipus i els alumnes manifesten el seu aprenentatge de diverses maneres els instruments han d'adequar-se a esta diversitat. L'ús complementari d'estos instruments permeten flexibilitzar la tasca avaluadora ajustar-se al mode en què l'alumne millor manifeste el procés d'aprenentatge i els seus resultats.

10.1 CRITERIS PER A L'ELABORACIÓ D'ADAPTACIONS CURRICULARS NO SIGNIFICATIVES.

En la modificació de la programació d'aula es tindran en consideració els següents criteris per a adaptar l'assignatura als alumnes que ho necessiten:

- ❖ Concretar les dificultats d'aprenentatge dels alumnes segons l'avaluació.

- ❖ Assenyalar les necessitats educatives que es deriven.
- ❖ Precisar els continguts i criteris d'avaluació essencials o ampliables.
- ❖ Prioritzar els continguts i renunciar a objectius i continguts especificant si és de forma temporal o permanent.
- ❖ Introduir activitats individuals, alternatives o complementàries, per a aconseguir els objectius programats.
- ❖ Introduir activitats individuals per a abordar els continguts i objectius específics.
- ❖ Modificar els instruments d'avaluació i adequar els criteris corresponents.
- ❖ Agrupar els alumnes en l'aula d'acord amb les necessitats.

11. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

Aquestes activitats es programen a l'inici del curs i són necessàries per a que l'alumnat conega i valore el seu entorn més immediat, així com trobar aplicació fora de l'aula per als coneixements obtinguts, sent obligatòriament enregistrades a la Programació General Anual del centre (PGA).

Per a la matèria d'Història de l'Art es proposa la visita al Museu de Belles Arts de València, ja que les exposicions permanents i temporals que s'ofereixen en aquest museu encaixen a la perfecció amb l'enfocament, les competències i els sabers que s'ofereixen i es treballen des de la nostra matèria.